

Nazwa modułu (przedmiotu)		ANATOMIA CZŁOWIEKA				
Kierunek studiów		lekarsko-dentystyczny				
Profil kształcenia		ogólnoakademicki				
Poziom studiów		jednolite studia magisterskie				
Forma studiów		stacjonarne / niestacjonarne				
Rok studiów		I				
Forma zakończenia przedmiotu		Egzamin		Liczba punktów ECTS: 11	Sposób ustalania oceny z przedmiotu	
Formy zajęć i inne	Liczba godzin zajęć					
	Całkowita	Pracy studenta	Zajęcia kontaktowe	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się w ramach form zajęć	Waga w %	
Wykład	65	30	35	Ocena aktywności na ćwiczeniach i seminariach, ocena przygotowania do zajęć, obserwacja ciągła, zaliczenia częściowe, pisemne, zaliczenie praktyczne, zaliczenie testowe	30	
Seminarium	80	50	30		60	
Ćwiczenia praktyczne	175	105	70			
Samokształcenie	10	10		Przygotowanie materiałów, prezentacji	10	
Razem:		330	195	135	Razem 100 %	
Kategoria efektów	Lp.	Efekty uczenia się dla modułu (przedmiotu)		Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Efekty kierunkowe	Uwagi
Wiedza	1.	Zna i rozumie struktury organizmu ludzkiego: komórki, tkanki, narządy i układy, ze szczególnym uwzględnieniem układu stomatognatycznego		<u>Metody formujące:</u> ocena aktywności na ćwiczeniach i seminariach, ocena przygotowania do zajęć, zaliczenia częściowe, pisemne, Przygotowanie materiałów, prezentacji <u>Metody podsumowujące:</u> egzamin testowy	A.W1	
	2.	Zna i rozumie rozwój narządów i całego organizmu, ze szczególnym uwzględnieniem narządu żucia			A.W2	
	3.	Zna i rozumie budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym i czynnościowym			A.W3	
	4.	Zna i rozumie rolę układu nerwowego w funkcjonowaniu poszczególnych narządów			A.W4	
	5.	Zna i rozumie anatomiczne uzasadnienie badania przedmiotowego			A.W6	
Umiejętności	1.	Potrafi interpretować relacje anatomiczne zilustrowane podstawowymi metodami badań diagnostycznych z zakresu radiologii (zdjęcia przeglądowe i z użyciem środków kontrastowych)		<u>Metody formujące:</u> ocena pracy studenta podczas zajęć, zaliczenia częściowe, zaliczenie praktyczne <u>Metody podsumowujące:</u> egzamin testowy	A.U1	
Kompetencje społeczne	1.	Potrafi przestrzegać wzorców etycznych w działaniach zawodowych		<u>Metody formujące:</u> obserwacja pracy studenta <u>Metody podsumowujące:</u> ocenianie ciągle przez nauczyciela, obserwacja pracy studenta, dyskusja w czasie zajęć, opinie kolegów	D.U11	

**Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się
z przedmiotu ANATOMIA**

Wykład	Rok I	Metody dydaktyczne	Wykład prowadzącego zajęcia dydaktyczne.
L.p.	Tematyka zajęć		Liczba godzin
1.	Rola i zadania anatomii. Mianownictwo anatomiczne. Orientacja w przestrzeni – osie, płaszczyzny. Budowa ciała człowieka – poziomy organizacji. Podziały kości – stadia rozwoju szkieletu. Połączenia kości. Podziały stawów. Ruchy w stawach zachodzące wokół odpowiednich osi		1
2.	Przypomnienie Ogólnej budowy połączeń kości. Żebra – podział. Klatka piersiowa jako całość. Mechanika ruchów oddechowych. Mięśnie oddechowe główne i pomocnicze – warunki działania. Połączenia kręgosłupa ze szczególnym uwzględnieniem krążków międzykręgowych. Kręgosłup jako całość – fizjologiczne krzywizny kręgosłupa – powstawanie. Boczne skrzywienie kręgosłupa.		1
3.	Czaszka: kraniologia – cele nauczania w różnych dyscyplinach wiedzy. Kości mózgo- i trzewioczaszki – części. Kości pneumatyczne. Czaszka jako całość. Złamania bezpośrednie i pośrednie – budowa sklepienia czaszki. Kości powstające na podłożu chrzęstnym i łącznotkankowym.		1
4.	I. Staw skroniowo – żuchwowy – budowa , mechanika mięśni żucia. II. Wybrane zagadnienia z ogólnej budowy mięśni: rodzaje tkanki mięśniowej – występowanie. Podziały mięśni szkieletowych. Brzusiec – ścięgno, rozciągno. Przekrój fizjologiczny vs. anatomiczny. Praca mięśni – skurcz tężcowy, przykurcz. Mięśnie agonistyczne, synergistyczne, antagonistyczne. Jednostka ruchowa, napięcie mięśniowe. III. Mięśnie wyrazowe		1
5.	Układ krążenia. Definicja i budowa tętnicy żyły naczynia włosowatego. Tętnice typu sprężystego i mięśniowego. Tętnice anatomicznie vs. czynnościowo końcowe oraz dające zespolenia. Gałęzie boczne i końcowe. Cechy żył. Zastawki żył. Żyły kończyn. Znaczenie śródbłonna.		1
6.	Układ oddechowy. Oddychanie komórkowe, wewnętrzne, zewnętrzne. Drogi oddechow i narządy wymiany gazowej. Nos i jama nosowa. Gardło – części – rola. Tchawica i oskrzela. Krtań – nagłośnia i głośnia – rola. Płuca, płaty i segmenty. Unaczynienie płuc.		1
7.	Układ pokarmowy. Slinianki. Wątroba – drogi żółciowe, unaczynienie, układ wrotny.		1
8.	Układ chłonny ze szczególnym uwzględnieniem innych niż węzły chłonne skupisk zorganizowanej tkanki limfoidalnej (migdałki, grudki chłonne). Definicja układu chłonnego we współczesnym ujęciu. Powstawanie chłonki. Schemat budowy naczyń chłonnych i rola. Węzły chłonne – rola. Podstawowe informacje o MALT, wiodąca rola GALT.		1
9.	Ogólna budowa połączeń kości. Połączenia ścisłe -połączenia włókniste – rodzaje -połączenia chrzęstne -połączenia kostne Połączenia wolne (połączenia maziowe-stawy) -stałe elementy stawów -niestałe elementy stawów -podziały stawów -nazwy ruchów zachodzących wokół typowych osi Ogólna budowa mięśni szkieletowych -rodzaje tkanki mięśniowej i ich występowanie -m. szkieletowy jako jednostka anatomiczna: brzusiec/ ścięgno początkowe/ końcowe -działanie mięśni. – punctum fixum punctum mobile -przekrój anatomiczny, przekrój fizjologiczny -współdziałanie mięśni. – mm. agonistyczne/ synergistyczne/ antagonistyczne -jednostka ruchowa – napięcie mięśni		2
10.	Kręgosłup jako całość 1. Połączenia kręgosłupa -połączenia włókniste -budowa krążków międzykręgowych – znaczenie kliniczne. -stawy międzykręgowe 2. Fizjologiczne krzywizny kręgosłupa – powstawanie		2

	3. Skolioza – znac. kliniczne Klatka piersiowa. 1. Podstawowe pojęcia orientacyjne (łuk żebrowy, kąt podmostkowy, kąt mostka, kąt żebra, przestrzeń międzyżebrowa) 2. Mechanika ruchów oddechowych 3. Mięśnie. oddechowe – główne i pomocnicze – warunki dział. 4. Tłocznia brzuszna – definicja i znaczenie	
11.	Czaszka: kraniologia – cele nauczania w różnych dyscyplinach wiedzy. Kości mózgo- i trzewioczaszki i ich części. Kości pneumatyczne. Czaszka jako całość. Złamania bezpośrednie i pośrednie – budowa sklepienia czaszki. Kości powstające na podłożu chrzęstnym i łącznotkankowym.	2
12.	Staw skroniowo - żuchwowy – budowa i mechanika. Mięśnie żucia. Współdziałanie mięśni podczas obniżania żuchwy. Mięśnie wyrazowe – podział na grupy. Mięśnie szyi – podział na grupy.	2
13.	Układ krążenia. Definicja i budowa tętnicy żyły naczynia włosowatego. Tętnice typu sprężystego i mięśniowego. Tętnice anatomicznie vs. czynnościowo końcowe oraz dające zespolenia. Gałęzie boczne i końcowe. Cechy żył. Zastawki żył. Żyły kończyn. Znaczenie śródbłonna.	2
14.	Układ krążenia – cz. 2. Serce -budowa zewnętrzna, wewnętrzna poszczególnych jam serca. Budowa warstwowa ściany serca. Unaczynienie ścian serca. Układ bódźcotwórczo – przewodzący – rola – uwagi kliniczne. Worek osierdziowy. Schemat małego i dużego obiegu krwi. Cechy krążenia płodowego. Typowy schemat krążenia - odmienności (krążenia wrotne, tętnicza sieć dziwna .)	1
15.	Układ oddechowy. Oddychanie komórkowe, wewnętrzne, zewnętrzne. Drogi oddechow i narządy wymiany gazowej. Nos i jama nosowa. Gardło – części – rola. Tchawica i oskrzela. Krtań – nagłośnia i głośnia – rola. Płuca, płaty i segmenty. Unaczynienie płuc.	1
16.	Układ pokarmowy. Zęby – budowa ogólna, wzory uzębienia, uzębienie jako całość, zwarcie/ zgryz. Cień gardzieli. Gardło. Przełyk – zwężenia.	1
17.	Żołądek – część wpustowa/ wpust, część odźwiernikowa/ odźwiernik. Jelito cienkie – dwunastnica, jelito czcze i kręte. Jelito grube- okrężnica(cechy okrężnicy), odbytnica/ odbył. Gruczoły układu pokarmowego. Ślinianki – ujścia przewodów Wątroba – unaczynienie czynnościowe i odżywcze. Idea krąż. wrotnego. Drogi żółciowe zewnątrzwątrobowe. Trzustka –część zewnątrz- i wewnątrzwydzielnicza	1
18.	Układ chłonny. Poziomy organizacji organizmu ludzkiego. Systemy transportowe. Wymiana płynów między krwią a płynem śródmiąższowym. Współczesna definicja układu chłonnego. Podstawowe funkcje układu chłonnego. Limfa. Typy naczyń chłonnych i bud. ich ściany. Limfangion – rola. Węzły chłonne i inne skupiska zorganizowanej tkanki chłonnej – rola. Węzły chłonne regionalne oraz wartownicze.	1
19.	Układ nerwowy – wiadomości wstępne. Podziały UN. Komórki glejowe i neurony. Schemat pobudzenia pojedynczego neuronu. Synapsa - budowa i czynność. Zarys rozwoju UN – pierwotne i wtórne pęcherzyki mózgowe. Definicja istoty szarej i białej. Podziały mózgowia.	2
20.	Układ nerwowy c.d. Istota szara kresomózgowia. Kora mózgu. Jądra podkorowe. Istota biała – podział włókien ze względu na przebieg. Ośrodki i drogi ruchowe. Układ piramidowy, rola, drogi. Układ pozapiramidowy – elementy składowe, rola, cechy. Ośrodki i drogi ruchowe w pniu mózgu – rola, cechy. Mózdzek – rola. Wspólna ruchowa droga końcowa. Ośrodki i drogi czuciowe. Definicje czucia, rodzaje czucia (specyficzne/ niespecyficzne). Rodzaje czucia: powierzchniowe/ głębokie/ interoceptywne. Receptory czuciowe – podział ze względu na lokalizację.	2
21.	Układ nerwowy obwodowy. Definicje i elementy składowe. Ogólne informacje o nerwach czaszkowych- podział ze względu na skład włókien. Jądra nerwów czaszkowych i ich lokalizacja. Miejsca przechodzenia nerwów czaszkowych przez otwory w podstawie czaszki. Zwoje czuciowe/ somatyczne/ i zwoje autonomiczne nerwów czaszkowych – „idea” i różnice. Zwoje czuciowe nerwów czaszkowych. Zwoje autonomiczne nerwów czaszkowych – źródła włókien przedzwojowych. przywspółczulnych i miejsca docelowe (efektory) dla włókien zazwojowych.	2
22.	Układ nerwowy autonomiczny(AUN). Cechy budowy i czynności. Ośrodki AUN. Podziały AUN – znaczenie. Grupy zwojów autonomicznych według położenia.	2
23.	Anatomia topograficzna i kliniczna szyi. Szyja i kark. Kręgosłup szyjny- cechy kręgów, połączenia, lordoza szyjna – powstawanie. Mięśnie szyi – grupy, unerwienie – znaczenie. Elementy UN w obrębie szyi. odcinek szyjny rdzenia kręgowego – neuromery. Nerwy czaszkowe – IX, X, XI, XII. Splot szyjny – nerw przeponowy – obszar unerwienia. Część nadobojczykowa splotu ramiennego – porażenie górne i dolne. Tętnica szyjna wspólna – podział, nazwa (a. carotis), Żyła. szyjna wewnętrzna, zewnętrzna. i przednia szyi (v.	2

	jugularis).Uwagi kliniczne: torticollis, zespół mięśnia pochyłego przedniego, żebra szyjnego, zespół Hornera – przyczyny objawów.	
24.	Anatomia topograficzna i kliniczna głowy – wybrane zagadnienia. Budowa warstwowa sklepienia czaszki – złamania bezpośrednie i pośrednie. Krwiniak nadzwyczajowy, podzwyczajowy, krwiak podpajęczny, krwiak domózgowy/ (udar krwotoczny), udar niedokrwienny Okolica czołowa – ciemieniowa – potyliczna – budowa warstwowa. Ciepłota śródmożkowa – znaczenie. Okolica twarzy boczna powierzchowna. i głęboka. Okolica oczodołowa. Pole widzenia, badanie, znaczenie – ubytki. Odruch źrenic na światło i akomodację – uwagi kliniczne. Nerw V i VII – nerwoból nerwu V, porażenie nerwu VII.	2
Razem liczba godzin:		35

Seminarium	Rok I	Metody dydaktyczne	Prelekcja z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego, dyskusja, prezentacja studencka.
L.p.	Tematyka zajęć		Liczba godzin
1.	1. Wprowadzenie do zagadnień z przedmiotu. Plan budowy ciała ludzkiego. Układy narządów. Określenie orientacji w przestrzeni. Osie i płaszczyzny. 2. Ogólna budowa kości		1
2.	Seminarium zaliczeniowe. Układ ruchu		2
3.	1. Ogólna budowa czaszki 2. Budowa kości części trzewnej czaszki 3. Budowa kości części mózgowej czaszki.		1
4.	Seminarium zaliczeniowe. Głowa i szyja.		2
5.	1. Krążenie duże. pierwszorzędowe gałęzie aorty, schemat unaczynienia tętniczego ścian tułowia i kończyn. dopływy pierwszorzędowe żył głównych, schemat unaczynienia żylnego ścian tułowia i kończyn. 2. Krążenie małe(płucne).		2
6.	1. Tęchawica i drzewo oskrzelowe. 2. Płuca- budowa zewnętrzna i wewnętrzna 3. Opłucna, jama opłucnej, zaciłki. 4. Unaczynienie płuc czynnościowe i odżywcze.		1
7.	1. Seminarium zaliczeniowe (układ krążenia i układ oddechowy).		2
8.	1. Żółtek. 2. Jelito cienkie. 3. Jelito grube. 4. Gruczoły układu pokarmowego- wątroba i trzustka, drogi żółciowe. 5. Otrzewna.		1
9.	1. Schemat budowy układu moczowego. 2. Nerka nefron osłonki nerki 3. Drogi moczowe(cewka moczowa męska i żeńska)		1
10.	Seminarium zaliczeniowe układu pokarmowego i moczowo-płciowego.		2
11.	1. Pień mózgu Śródmózgowie. Tyłomózgowie wtórne: most, mózdzek (podział na płaty bez podziału Reila). Rdzeniomózgowie. Komora IV. 2. Rdzeń kręgowy.. 3. Nerw rdzeniowy		1
12.	Seminarium zaliczeniowe z ośrodkowego układu nerwowego.		1
13.	Nerwy czaszkowe: V,VII,XII – jądra, główne gałęzie,obszar unerwienia.		1
14.	Narząd wzroku. 1. gałka oczna, naczynia i nerwy gałki ocznej, 2. narządy dodatkowe oka, 3. droga wzrokowa, 4. nerw wzrokowy Narząd przedsionkowo-ślimakowy. 1. ucho zewnętrzne, 2. ucho środkowe,		1

	3. ucho wewnętrzne (błędnik kostny i błoniasty). 4. naczynia i nerwy błędnika, 5. droga słuchowa, 6. nerw przedsionkowo-ślimakowy.	
15.	Seminarium zaliczeniowe z obwodowego i autonomicznego układu nerwowego oraz narządów zmysłów	2
16.	1.Topografia kończyny górnej 2.Topografia kończyny dolnej	1
17.	1. Ograniczenia szyi, okolice topograficzne. 2. Powięzie i przestrzenie międzypowięziowe szyi. 3. Trójkąty szyi – ograniczenia, zawartość, topografia tworów. 4. Topografia narządów szyi: krtani, tarczycy, przytarczyc i gardła (skeletonotopia). 5. Okolice mostkowo – obojczykowo – sutkowa – powrózek naczyniowo – nerwowy szyi. 6. Okolice boczna szyi. Szczeliny mięśni pochyłych – ograniczenia i zawartość.	1
18.	1. Okolice boczne twarzy: powierzchowna i głęboka 2. Dół skroniowy, podskroniowy, skrzydłowo-podniebienny, jama nosowa, oczodół – ograniczenia, połączenia, zawartość. Przestrzeń zażuchwowa 3. Powięzie i przestrzenie międzypowięziowe głowy.	1
19.	Seminarium zaliczeniowe tematów: topografia szyi i topografia głowy	2
20.	1. Topografia płuc i opłucnej 2. Topografia serca 3. Topografia pozostałych tworów śródpiersia.	1
21.	1. Topografia brzucha 2. Topografia miednicy	1
22.	Seminarium zaliczeniowe z topografii klatki piersiowej brzucha i miednicy	2
Razem liczba godzin:		30

Ćwiczenia praktyczne	Rok I	Metody dydaktyczne	Wprowadzenie teoretyczne, ćwiczenia prosektoryjne, praca w grupie.
L.p.	Tematyka zajęć		Liczba godzin
1.	1. Kości kończyny górnej. 2. Kości kończyny dolnej.		2
2.	1. Ogólna budowa połączeń kości, połączenia kości kończyn. 2. Szkielet tułowia. Kręgi, żebra, mostek. 3. Połączenia kręgosłupa, żeber i mostka.		2
3.	1. Ogólna budowa mięśni. 2. Mięśnie kończyn.		2
4.	1. Mięśnie tułowia, przepona. 2. Mechanika kręgosłupa. 3. Mechanika oddychania. 4. Tłocznia brzuszna		2
5.	1. Ogólna budowa czaszki 2. Budowa kości części trzewnej czaszki 3. Budowa kości części mózgowej czaszki.		2
6.	1. Szczegółowa budowa podstawy czaszki (powierzchni wewnętrznej i zewnętrznej) 2. Jamy i doły czaszki a. jama nosowa b. oczodół c. dół skroniowy d. dół podskroniowy e. dół skrzydłowo-podniebienny.		2
7.	1. Połączenia kości czaszki. a. włókniste (szyi i ciemiączka) b. chrzęstne c. staw skroniowo-żuchwowy 2. Połączenia czaszki z kręgosłupem		2
8.	1. Mięśnie żucia 2. Mięśnie wyrazowe 3. Mięśnie szyi.		2

9.	1. Schemat budowy układu krążenia 2. Ogólna budowa naczyń krwionośnych i chłonnych 3. Serce- budowa wewnętrzna i zewnętrzna, układ przewodzący serca, unaczynienie serca, worek osierdziowy.	2
10.	1. Krążenie duże. a. pierwszorzędowe gałęzie aorty, schemat unaczynienia tętniczego ścian tułowia i kończyn. b. dopływy pierwszorzędowe żył głównych, schemat unaczynienia żylnego ścian tułowia i kończyn. 2. Krążenie małe(płucne). 3. Krążenie wrotne.	2
11.	1. Naczynia tętnicze i żyłne głowy i szyi(bez unaczynienia mózgowia). 2. Krążenie płodowe.	2
12.	1. Schemat budowy układu oddechowego(materiał wykładowy). 2. Nos zewnętrzny, jama nosowa 3. Zatoki przynosowe. 4. Krtani- szkielet krtani, mięśnie, czynność. 5. Unaczynienie jamy nosowej, krtani i.	2
13.	1. Tchawica i drzewo oskrzelowe. 2. Płuca- budowa zewnętrzna i wewnętrzna 3. Opłucna, jama opłucnej, zachyłki. 4. Unaczynienie tchawicy i płuc- czynnościowe i odżywcze.	2
14.	1. Schemat budowy układu pokarmowego. 2. Budowa ogólna przewodu pokarmowego. 3. Jama ustna(wargi, policzki, zęby, język i okolica podjęzykowa. Podniebienie miękkie i twarde. 4. Gruczoły jamy ustnej ze szczególnym uwzględnieniem ślinianek. 5. Gardło. 6. Przełyk.	2
15.	1. Żołądek. 2. Jelito cienkie. 3. Jelito grube. 4. Gruczoły układu pokarmowego- wątroba i trzustka, drogi żółciowe. 5. Otrzewna.	2
16.	1. Schemat budowy układu moczowego. 2. Nerka a. nefron b. osłonki nerki 3. Drogi moczowe(cewka moczowa męska i żeńska).	2
17.	1. Wewnętrzne i zewnętrzne narządy płciowe męskie 2. Wewnętrzne i zewnętrzne narządy płciowe żeńskie. 3. Unaczynienie narządów układu moczowo-płciowego.	2
18.	1. Zaliczenie zaległych tematów ćwiczeniowych.	1
19.	1. Schemat budowy układu nerwowego. a/ neuron, b/ synapsa, c/ istota szara i biała. 2. Podział układu nerwowego: a/ pod względem budowy, b/ pod względem czynności. 3. Podział ontogenetyczny mózgowia. 4. Kora mózgu (płaty, bruzdy, zakręty, pola rzutowe – lokalizacja).	2
20.	1. Jądra kresomózgowia. 2. Istota biała kresomózgowia. 3. Kresomózgowie środkowe. 4. Układ limbiczny. 5. Komora boczna kresomózgowia (ograniczenia, splot naczyniowy). 6. Międzymózgowie i komora III.	2
21.	1. Śródmózgowie. 2. Tyłomózgowie wtórne: most, mózdzek (podział na płaty bez podziału Reila). 3. Rdzeniomózgowie.	2

22.	1. Rdzeń kręgowy. 2. Nerw rdzeniowy. 3. Opony OUN. 4. Płyn mózgowo-rdzeniowy (krążenie). 5. Unaczynienie OUN. 6. Drogi nerwowe: a) rzutowe zstępujące-ruchowe (korowo-rdzeniowe, korowo-jądrowe, pnia mózgu) b) rzutowe wstępujące-czuciowe (rdzeniowo-wzgórzowe, wstępujące sznurów tylnych, jądrowo-wzgórzowe, rdzeniowo-mózdkowe.)	2
23.	<u>Obwodowy układ nerwowy</u> 1. Nerwy czaszkowe: I, III, IV, V, VI, VII – jądra, główne gałęzie, obszar unerwienia.	2
24.	1. Nerwy czaszkowe : IX, X, XI, XII – jądra, główne gałęzie, obszar unerwienia.	2
25.	1. Nerwy rdzeniowe – gałęzie brzuszne i grzbietowe. 2. Splot szyjny – powstanie, główne gałęzie, obszar unerwienia. 3. Splot ramienny – powstanie, obszar unerwienia. 4. Nerwy międzyżebrowe – powstanie, obszar unerwienia. 5. Splot lędźwiowy – powstanie, obszar unerwienia. 6. Splot krzyżowy – powstanie, obszar unerwienia.	2
26.	<u>Autonomiczny Układ Nerwowy</u> 1. Część ośrodkowa : ośrodki układu współczulnego i przywspółczulnego. 2. Część obwodowa : sploty, zwoje, nerwy autonomiczne.	2
27.	<u>Narządy zmysłów</u> Narząd wzroku. 1. gałka oczna, naczynia i nerwy gałki ocznej, 2. narządy dodatkowe oka, 3. droga wzrokowa, 4. nerw wzrokowy.	2
28.	Narząd przedsionkowo-ślimakowy. 1. ucho zewnętrzne, 2. ucho środkowe, 3. ucho wewnętrzne (błędnik kostny i błoniasty). 4. naczynia i nerwy błędnika, 5. droga słuchowa, 6. nerw przedsionkowo-ślimakowy.	2
29.	<u>Topografia szyi.</u> 1. Krtąń, gardło, gruczoł tarczowy, przytarczycy (powtórzenie wiadomości) 2. Mięśnie szyi-powtórzenie wiadomości 3. Nerwy i naczynia szyi. a) splot szyjny i jego gałęzie b) odcinek szyjny pnia współczulnego i jego gałęzie c) tętnice szyjne: wspólna, wewnętrzna i zewnętrzna-gałęzie t. szyjnej zewnętrznej w obrębie szyi d) miejsca wyczuwania tętna na szyi	2
30.	Układ limfatyczny szyi 1. Ograniczenia szyi, okolice topograficzne. 2. Powięzie i przestrzenie międzypowięziowe szyi. 3. Trójkąty szyi – ograniczenia, zawartość, topografia tworów. 4. Topografia narządów szyi: krtani, tarczycy, przytarczyc i gardła (skelotopia). 5. Okolica mostkowo – obojczykowo – sutkowa - powrózek naczyniowo – nerwowy szyi. 6. Okolica boczna szyi. Szczeliny mięśni pochyłych – ograniczenia i zawartość.	2
31.	<u>Topografia głowy.</u> 1. Czaszka, mięśnie żucia, mięśnie wyrazowe, staw skroniowo-żuchwowy- powtórzenie wiadomości . 2. Dół skroniowy, podskroniowy, skrzydłowo-podniebienny, jama nosowa, oczodół – ograniczenia, połączenia, zawartość.	2
32.	1. Okolica czołowo-ciemieniowo-potyliczna. 2. Okolica oczodołowa	2

	3. Okolice nosa 4. Okolice ust 5. Przestrzeń około gardłowa 6. Unaczynienie tętnicze i żyłne głowy, zespolenia żył wewnątrz- z zewnątrzczaszkowymi. 7. Miejsca wyczuwania tętna w obrębie głowy.	
33.	1. Okolice boczne twarzy: powierzchowna i głęboka. 2. Przestrzeń zażuchwowa – ograniczenia i zawartość 3. Topografia, unaczynienie i unerwienie ślinianki przyusznej. 4. Powięź i przestrzeń międzypowięziowe głowy. 5. Nerwy czaszkowe; trójdzielny, twarzowy, językowo-gardłowy i podjęzykowy-przebieg i zakres unerwienia.	2
34.	<u>Topografia klatki piersiowej.</u> 1. Ściany klatki piersiowej. 2. Topografia płuc i opłucnej 3. Powtórka ogólnej budowy i unaczynienia serca i płuc 4. Topografia serca 5. Topografia pozostałych tworów śródpiersia.	2
35.	<u>Topografia brzucha i miednicy.</u> 1. Ściany brzucha, kanał pachwinowy, przepukliny pachwinowe. 2. Powtórka ogólnej budowy i unaczynienia narządów jamy brzusznej 3. Stosunki otrzewnowe jamy brzusznej. 4. Skeletotopia narządów jamy brzusznej. 5. Przestrzeń zaotrzewnowa 6. Ściany miednicy, dno miednicy. 7. Powtórka ogólnej budowy i unaczynienia narządów miednicy 8. Płaszczyzny miednicy. Różnice płciowe budowy miednicy.	2
36.	1. Zaliczenie zaległych tematów ćwiczeniowych	1
Razem liczba godzin:		70

Samokształcenie	Metody dydaktyczne	Ugruntowanie i poszerzenie wiedzy w oparciu o samodzielną analizę dostępnych źródeł.
------------------------	---------------------------	--

Zgodnie z Regulaminem Studiów SUM przy zaliczeniu na ocenę i egzaminach stosuje się następująca skalę ocen:

OCENA	SŁOWNIE
5	bardzo dobry
4,5	ponad dobry
4	dobry
3,5	dość dobry
3	dostateczny
2	niedostateczny

KRYTERIA OCENIANIA:

- Ocena **bardzo dobra (5)**: student zna, rozumie i wyjaśnia zakładane efekty uczenia się i potrafi je zastosować w praktyce w stopniu bardzo dobrym
- Ocena **ponad dobra (4,5)**: student zna, rozumie i wyjaśnia zakładane efekty uczenia się i potrafi je zastosować w praktyce w stopniu ponad dobrym
- Ocena **dobra (4)**: student zna, rozumie i wyjaśnia zakładane efekty uczenia się i potrafi je zastosować w praktyce w stopniu dobrym
- Ocena **dość dobra (3,5)**: student zna, rozumie i wyjaśnia zakładane efekty uczenia się i potrafi je zastosować w praktyce w stopniu dość dobrym
- Ocena **dostateczna (3)**: student zna, rozumie i wyjaśnia zakładane efekty uczenia się i potrafi je zastosować w praktyce w stopniu dostatecznym

ZALICZENIE - student zna, rozumie i wyjaśnia zakładane efekty uczenia się i potrafi je zastosować w praktyce.

Zasady przeprowadzania egzaminów/zaliczeń testowych w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach – zgodnie z Zarządzeniem Nr 75/2016 Rektora SUM z późn.zm.
Warunki zaliczenia umiejętności praktycznych – zgodnie z procedurą/instrukcją określoną w regulaminie zajęć Jednostki.

Literatura podstawowa:

Narkiewicz O., Moryś J. (red.) Anatomia człowieka Tom I-IV. Wydanie I, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010
Łasiński W. Anatomia topograficzna i stosowana. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1984
Rohen W. Anatomia topograficzna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1972
Mikusek J., Ślusarczyk K. (red.) Anatomia topograficzna dla studentów stomatologii. Wydawnictwo ŚLAM
Paulsen F., Waschke J. Atlas anatomii człowieka Sobotta. Wydanie 4, Edra Urban&Partner, Wrocław 2012
Sinelnikov R.D. Atlas anatomii człowieka 2015

Literatura uzupełniająca:

Bochenek A., Reicher M. Anatomia Człowieka Tom I-V. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2016
Sokołowska-Pituchowa J. Anatomia człowieka. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2006
Krechowiecki A., Czerwiński F. Zarys anatomii człowieka. Wydanie 8, Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2018
Moryś J., Narkiewicz O. Neuroanatomia czynnościowa i kliniczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2019
Ślusarczyk K., Ślusarczyk R. Repetytorium z neuroanatomii dla neurologów (wyd. internetowe – Biblioteka SUM)
Ślusarczyk K., Kosiewicz J. (red.) Anatomiczne podstawy postępowania lekarskiego. Wydawnictwo ŚLAM
Aleksandrowicz A., Ciszek B. Anatomia kliniczna głowy i szyi. Wydanie 1, Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2007
Yokochi Ch., Rohen J.W., Weinreb EL. Fotograficzny atlas anatomii człowieka. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2018